

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет політології та права

**“Затверджено”**

На засіданні Приймальної комісії  
НПУ імені М. П. Драгоманова  
Протокол № \_ від «\_\_» березня 2019 р.  
Голова Приймальної комісії  
\_\_\_\_\_ Андрущенко В. П.

**“Рекомендовано”**

Вченою радою факультету \_\_\_\_\_  
Протокол №\_ від «\_\_» лютого 2019 р.  
Голова Вченої ради  
\_\_\_\_\_/\_\_\_\_\_  
підпис ПІБ

**Програма вступного фахового випробування (співбесіди)**

з                                 Політології

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, при вступі на  
навчання для здобуття ступеня магістра  
на базі здобутого ступеня бакалавра/освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

*напрямок підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки  
спеціальність 052- Політологія*

## **1. Пояснювальна записка вступного фахового випробування (співбесіди)**

Головним завданням вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 052 «Політологія» є діагностика загально гносеологічних, комунікативних та спеціальних компетенцій отриманих вступниками-бакалаврами, інтеграція здатностей творчого, креативного підходу, компетентності та персоналізації у вирішенні прикладних політологічних завдань, і нових трендів та горизонтів розвитку світової, та вітчизняної політичної науки.

Наповнення іспиту, структура змістовних блоків повністю враховує результати реформи системи вищої освіти в Україні. Базується на інтегративному компетентісному підході, профілі спеціальності 052 – політологія ОС «Бакалавр» з кваліфікацією «Політолог. Політичний технолог.».

Містить базові освітні здатності у володінні та використанні знань з основних нормативних курсів і спецкурсів, що викладаються на освітньому рівні «Бакалавр» спеціальності «052 – Політологія»: «Загальна теорія політики», «Історія політичних вчень», «Вступ до політології», «Політична етнологія», «Політична культура», «Політичні інститути зарубіжних країн», «Політичні партії і рухи», «Політичні еліти і лідерство», «Порівняльна політологія», «Політична система України», «Історія і теорія української конституції», «Політична етнологія», «Соціологія політики», «Державне управління та місцеве самоврядування», «Глобалістика», «Історія та теорія парламентаризму», «Політична психологія» та ін.

З врахуванням сучасних тенденцій політичного знання пропонуються питання з курсів «Історія зарубіжних політичних вчень» та «Історія політичної думки в Україні». Питання розраховані на інтерполяцію студентами новітнього досвіду вивчення політичної теорії та його теоретичне узагальнення.

«Загальна теорія політики» є фундаментальною дисципліною, що формує теоретико-методологічну основу підготовки політолога. Вивчення основних категорій та проблем, що складають предмет теорії політики, відбувається у нерозривному зв'язку з розглядом їх специфіки в сучасному українському політичному житті.

Метою вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня

«Магістр» за спеціальністю 052 «Політологія» є:

- вміння сформулювати методологічні основи категоріального політологічного мислення. Пов'язати знання та компетентності із професійних та професійно орієнтованих курсів отриманих в ході здобуття освітнього рівня «Бакалавр політологія»;
- діагностика самостійності та критичності теоретичного аналізу основних політичних процесів, вміння формалізації інформації, застосування спеціальних методів дослідження;
- здатність продемонструвати емпіричні, аналітичні приклади як аргумент, кореляція із індивідуальною візією вирішення професійних завдань політолога практика;
- компетентність студентів в основних концепціях, категоріях та методах, що створюють основу для об'єктивного осмислення політичної сфери суспільства, раціональної політичної активності;
- закріплення, диференціація знань з політології та вміння використовувати ці знання в процесі професійної діяльності.

Завдання вступного фахового випробування є:

- перевірка знань про об'єкт, предмет, закономірності, принципи та методологію політичної теорії;
- аналіз сутності, ознак, основних концепцій та функцій політичної влади;
- системна характеристика політологічної теорії держави;
- аналіз поняття, рис та особливостей формування громадянського суспільства;
- розгляд структури, функцій та типології політичної системи;
- розкриття сутності, параметрів, типології політичних режимів;
- розгляд чинників, історичних моделей, стадій та ознак процесу демократизації.
- формулювання і окреслення знань по інформаційному змісту політики, базових політологічних категоріях, основних синтетичних понять історико-політичного змісту, та ін.

Студент–політолог повинен вміти використовувати методологію наукового аналізу передового досвіду вивчення політичної науки. Знати різноманітні інтерпретації політичних проблем, що є базовою теоретико-методологічною

передумовою формування сучасного стилю політичного мислення та політичної аналітики.

Головним змістом вступного іспиту(співбесіди) із політології є діагностика фахових та загальнонаукових здатностей вступника бакалавра із спеціальності «політологія».

## 2. Критерії оцінювання знань абітурієнта на вступному фаховому випробуванні (тільки для громадян України)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
<b>100-123 бали</b>	<b>Низький</b>	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
<b>124-149 балів</b>	<b>Задовільний</b>	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
<b>150-174 балів</b>	<b>Достатній</b>	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
<b>175-200 балів</b>	<b>Високий</b>	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

### **3. Критерії оцінювання співбесіди**

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

### **4. Зміст програми фахового випробування (співбесіди)**

#### **Частина перша.**

Проблеми політики, держави і влади в політичній теорії Ст. Сходу. Порівняйте основні підходи до розуміння держави і правителя в політичній теорії Античності і Ст. Сходу.

Проблема демократії, ідеї та сутності політики в політичній теорії Ст. Греції

Система політичних та соціальних регуляторів в політичній теорії Ф.Аквінського.

Громадянські свободи та юридичні регулятори у творах римських юристів. Проблема “змішаної держави” та її характеристики.

Проблема суспільного договору в політичній теорії та його роль у раціоналізації політики.

Гуманізм і раціоналізм суспільно-політичної думки епохи Ренесансу.

Основні цінності політичної думки України ХУІІІ- н.. ХХ н. Проблема індивідуального і державного.

Місце і роль людини в політичній теорії класичного лібералізму. Особливості української ліберальної політичної теорії. Основні категорії та політичні парадигми в політичній теорії М.Грушевського та М.Драгоманова.

Ідея правової держави у політологічній спадщині Б.Кістяківського.

Концепція інтегрованого націоналізму Д.Донцова.

Націотворча державницька концепція В.Липинського.

Загально-демократичний етап в історії української політичної думки (14-кін.18 ст.).

Ідея слов'янського єднання в історико-політологічній спадщині Кирило-Мефодіївського братства.

Консервативний напрям в історії української політичної думки.

Народницький напрям в історії української політичної думки.

Національна ідея в історії української політичної думки. Правові і суспільно-політичні погляди С.Дністрянського.

Суспільно-політичні погляди українських десидентів-шестидесятників.

Загальна характеристика політичної думки США доби боротьби за незалежність. Особливості американського просвітництва.

Політична теорія Г.Ф.Гегеля про сутність і структуру громадянського суспільства.

Політичні погляди. Різниця між розподілом та поділом функцій влади. Втілення теоретичної моделі Ш.Л.Монтеск'є в сучасному конституційному процесі.

Розвиток політичної думки європейського середньовіччя.

Політичні теорії традиційного типу. Зародження консервативного напрямку в політичній свідомості. Роль традиції в політичному розвитку (Е.Бьорк, Р.Шатобріан, Ж.Местр).

Політичні теорії релігійно-просвітницького характеру (Т.Мюнцер та М.Лютер).

Політична теорія російського декабризму: Проекти конституційного устрою та принципи політики.

Політична концепція класичного марксизму.

Політична теорія Дж. Лока. Особливості теорії розподілу влад в творах Дж. Лока. Пізнання політики за Дж.Локом.

Політичні концепції Б. Константа та І. Бентама. Сутність політичного лібералізму.

### **Частина друга.**

Демократія як гуманістична цінність. Багатоаспектність демократії як соціально-політичного і правового явища. Проблема демократизації політичного режиму в постсоціалістичних країнах.

Політична еліта України: особливості формування і розвитку.

Сутність політичної модернізації. Критерії і типи політичної модернізації. Основні типи політичної модернізації.

Партійна системи в Україні: характер та динаміка розвитку.

Актуальні завдання становлення і розвитку демократичної політичної культури України в сучасний період.

Сутність легітимності політичної влади. Проблема політичної влади в сучасній політичній науці. Влада як явище суспільного життя. Концептуальні підходи до проблеми політичної влади (Р.Даль, Т.Парсонс, М.Вебер).

Політична наука як інтегративна наука. Предмет і метод політичної науки. Взаємозв'язок політичної науки із філософією, політичною психологією, соціологією та іншими науками. Формування і розвиток національної школи політології в сучасній Україні: утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни. Розвиток фундаментальних досліджень (філософія та соціологія політики, та ін.).

Поняття та критерії політичних режимів. Класифікація політичних режимів. Авторитаризм як тип політичного режиму та метод управління суспільством. Типи авторитаризму. Тоталітаризм як політичний режим та ідеологія. Історична приреченість тоталітаризму. Динаміка політичного режиму в сучасній Україні.

Держава як політичний інститут. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Порівняльний аналіз президентських та парламентських республік: проблема реалізації політичної реформи в Україні. Динаміка основних функцій сучасної держави. Ліберальні, неоліберальні, неоконсервативні держави, соціал-демократичні держави. Теорія і практика соціальної держави.

Політичний конфлікт і політична стабільність: проблеми взаємодії.

Політична опозиція: поняття, види та функції. Аналіз політичної опозиції в українському суспільстві.

Типологія виборчих систем.

Основні закономірності політичного життя суспільства. Особливості політичних закономірностей. Сучасні уявлення про громадянське суспільство. Проблема становлення громадянського суспільства в Україні.

Поняття та види політичної діяльності. Політична участь та її значення.

Суть і структура політичного життя суспільства.

Суть національних інтересів та шляхи їх реалізації на міжнародній арені

Розвиток парламентаризму в Україні.



**5. Для пільгових категорій осіб, яким надано право скласти вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.**

**6. Структура білету вступного фахового випробування (співбесіди)**

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова**

**Факультет політології та права**

*Ступень магістр*

*Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки*

*Спеціальність: 052 Політологія*

*На базі ступеня/ОКР: «Бакалавр», «Спеціаліст»*

**Вступне фахове  
випробування**

**Екзаменаційний білет № 1**

1. Соціально-політичні ідеї Кирило-Мефодіївського братства.
2. Сутність і властивості політичної влади.
3. Вплив праць М.Вебера на розвиток політичної теорії

***Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова***

Протокол № \_\_ від «\_\_» березня 2019 р.

***Голова фахової комісії*** \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_ /

Підпис

Прізвище, ім'я, по-батькові

## 7. Список використаних джерел

### Основна

1. Брегеда А.Ю. Основи політології. – К.: КНЕУ, 2000. – 311 с.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. – Л.: Світ, 2001. – 384 с .
3. Кирилюк Ф.М. Історія політології. – К.: ІНТАС, 2002. – 535 с.
4. Кирилюк Ф.М. Основи політології. – К.: ІНТАС, 2000. – 248 с.
5. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. – К.: Каравела, 2001. – 344 с. Політологія / За ред. В.Г. Кременя, М.І. Горлача. – К.; Х.:Сдинорог, 2002. – 640 с.
6. Політологія / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К.: Академія, 2002. – 526 с.
7. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред.. Хоми Н. М. – Львів: «Новий Світ-2000», 2015. – 396 с.
8. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ-2000», 2014. – 779 с.
9. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я Угрин та ін.], 2-ге видання, стереотипне. – Львів: «Новий Світ-2000», 2015. – 779 с.
10. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Хоми Н. М. – Львів: «Новий Світ-2000», 2015. –492 с.
11. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і дидактичний підходи: підручник: у 2-х т./ за заг. ред.. Н.М. Хоми; [Т.В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В.П. Горбатенко та ін.]. – Львів «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
12. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівня акредитації. – 4-те видання, виправлене і

доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л. Д. Климанської, Я. Б. Турчин, Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ – 2000, 2015. 516 с.

13. Політологія / За ред. І. С. Дзюбка, К. М. Левківського. – К.: Вища шк., 2001. – 415 с. Здоров'я, 2000. – 600 с

14. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф.М. Кирилюка. – К.:

15. Політологія : Політика і суспільство. Держава і суспільство / За ред. А. Колодій. – К.: Ельга, 2000. – 584 с.

16. Политология / Под ред. Н.И. Сазонова. – Х.: Фолио, 2001. – 831 с.

### Додаткова

1. Бебик В. М. Базові засади політології. – К.: МАУП, 2002. – 350 с.

2. Бебик В. М. Політологія: Теорія, методологія, практика. – К.: МАУП, 1997. – 245 с.

3. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К.: Основи, 1995. – 174 с.

4. Кухта Б.П. Політичні еліти та лідерство / Б.П. Кухта, Н.Г. Теплоухова–. Л., 2000.